ROK XI

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nr 19

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 1936 R.

INWESTYCJE PRZEMYSŁOWE

Na zwołanej przez Pana Vice-Premiera, Ministra E. Kwiatkowskiego, informacyjnej konferencji gospodarczej w dniach 15 i 16 września r. b., poruszona była — obok innych interesujących tematów — również sprawa inwestycji przemysłowych. Referujący tę sprawę Dyrektor Gabinetu Ministra Skarbu, p. Wiktor Martin, dał wyraz poglądowi, iż jednym z naczelnych zagadnień polskiej polityki gospodarczej jest przyśpieszenie tempa prywatnych inwestycji przemysłowych, zwłaszcza z punktu widzenia powołania do życia nowych i usprawnienia istniejących działów produkcji. Pożądane przytym jest takie inwestowanie przemysłu, aby w konsekwencji stopniowo można było wypierać import zagraniczny, opierając się w wytwórczości na surowcu krajowym.

W toku dyskusji zostały też sformułowane poglądy przemysłu chemicznego na rzeczone zagadnienie. Stwierdzono przedewszystkim, że inicjatywa twórcza, niezbędna do realizacji inwestycji przemysłowych, przejawia się w przemyśle chemicznym przez powoływanie do życia coraz to nowych działów wytwórczości. Ostatni okres czasu dał w naszym przemyśle produkcję sztucznych włókien ciętych, mas plastycznych i innych artykułów chemicznych, w budowie są— tak ważne z ogólnego punktu widzenia — fabryki utwardzania olejów ciekłych.

Celem wzmocnienia tętna i przyśpieszenia ruchu inwestycyjnego, niezbędne są jednak planowe i skoordynowane posunięcia polityki gospodarczej, przyczym zwrócono uwagę na następujące ważniejsze środki oddziaływania w tym kierunku. Są to mianowicie:

1) Uprzywilejowanie podatkowe inwestycji przemysłowych, przez zastosowanie dla tych inwestycji podobnych ulg, jakie obowiązują obecnie w zakresie budownictwa mieszkaniowego. Niezbędna jest szybka nowelizacja odpowiednich przepisów podatkowych.

2) Zastosowanie zachęcających stawek amortyzacyjnych do nowych inwestycji. Jest przytym rzeczą ważną zróżniczkowanie owych stawek, gdyż np. w przemyśle chemicznym — gdzie starzenie się aparatury jest funkcją nietylko czasu i zużycia, lecz również modernizowania procesów produkcyjnych — zamortyzowanie aparatów i urządzeń powinno następować w szybkim tempie.

3) Przystosowywanie taryf i przepisów przewozowych do potrzeb nowych działów produkcji. Tutaj również sprawą pierwszorzędnej doniosłości jest pośpiech w realizowaniu uznanych za słuszne i w zasadzie przyjętych wniosków taryfikacyjnych; doświadczenie bowiem uczy, że niejednokrotnie wprowadzenie w życie pewnych postanowień natrafia na duże trudności.

4) Uelastycznienie celne. Stwierdzić trzeba, że od paru już lat nie są realizowane wnioski przystosowania stawek taryfy celnej do potrzeb nowych działów produkcji. Obowiązująca obecnie taryfa celna ułożona była wówczas, gdy długi szereg produktów nie był wogóle w Polsce wytwarzany. Życie jednak idzie naprzód, powstają nowe działy wytwórczości, które wymagają conajmniej takiej samej ochrony, jaką taryfa zapewniła innym wyrabianym w kraju produktom. Niezbędne jest przeto zapewnienie szybkiego wprowadzania odpowiednich stawek celnych w zakresie działów produkcji, jakie powstaną w wyniku nowych inwestycji przemysłowych.

5) Ograniczenie trudności i formalności przy sprowadzaniu niezbędnych a nieistniejących w kraju surowców. Dotychczasowa praktyka w tym zakresie wskazuje, że uzyskanie różnorakich zezwoleń na przywóz najniezbędniejszych surowców połączone było niejednokrotnie z poważnymi trudnościami. Tymczasem ruch inwestycyjny wymaga najdalej idących ułatwień w tym zakresie, zwłaszcza przez symbiozę poczynań wielu ośrodków dyspozycji, powołanych do decydowania w zakresie przywozu.

6) Zróżnicowanie posunięć w zakresie wewnętrznej organizacji przemysłu. Ruch inwestycyjny, zmierzający ku powołaniu do życia nowych działów produkcji, poszerzenia lub zmodernizowania już istniejących — niejednokrotnie wymaga pewnych posunięć organizacyjnych wewnątrz przemysłu. Często bardzo nie będą to powiązania syndykackie lub kartelowe, ale porozumienia luźniejsze acz niezbędne. Istotne jest, aby ocena takich poczynań organizacyjnych była przez odpowiednie czynniki ważona z uwzględnieniem szczególnych względów, jakie decydować mogą o powstaniu nowego działu produkcji.

7) Zapewnienie niepowoływania do życia nowych przedsiębiorstw lub nowych działów produkcji w istniejących przedsiębiorstwach,

opartych o kapitał publiczny (państwowy, samorządowy i t. d.), jeśli inwestycje prywatne — zgodnie z ogólnym interesem — wystarczają na pokrycie zapotrzebowania na dany produkt.

Obok jednak instrumentów polityki gospodarczej, niezbędne są również czynniki psychiczne ku powstaniu w Polsce „klimatu gospodarczego". Tylko bowiem w odpowiednich warunkach rozwijać się może prywatny przemysłowy ruch inwestycyjny. Aczkolwiek zaobserwować można w tym zakresie niewątpliwie poprawę — coraz powszechniejsze rozumienie konieczności uprzemysłowienia kraju—to jednak wciąż jeszcze niepoprawni demagodzy sugerują społeczeństwu poglądy, sprzeczne z elementarnymi koniecznościami, jakich realizacji ze względów demograficznych, geopolitycznych i innych domaga się polska racja stanu w zakresie ruchu inwestycyjnego. Dopóki nie zwycięży w Polsce jasny i niezłomny pogląd na konieczność energicznego uprzemysłowienia kraju, dopóty nie będziemy obserwowali niezbędnego ruchu zapobiegliwego społeczeństwa od książeczki oszczędnościowej do własnego warsztatu produkcyjnego i do akcji przedsiębiorstwa przemysłowego.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI.

Sp. Akc. „Strem" przystępuje do wyrobu kleju do klejenia drzewa i fornierów w prasach na gorąco. Klej ten — pod nazwą „Tucol" — wytwarzany będzie na podstawie specjalnej licencji.

Toż samo przedsiębiorstwo Sp. Akc. „Strem" zamierza uruchomić oddział regeneracji gumy z wszelkiego rodzaju odpadków gumowych. Ponieważ produkcja regeneratu gumowego w Polsce jest prowadzona dotychczas w stosunkowo szczupłych rozmiarach, a duża ilość odpadków gumowych niewątpliwie się marnuje — więc też nową inicjatywę produkcyjną „Stremu" należy powitać z żywym zadowoleniem.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Wydawnictwo Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych p. t. „Przemysł Metalowy" opublikowało specjalny zeszyt, z okazji 30-lecia organizacji. Zeszyt ten — obok artykułów okolicznościowych — zawiera treściwe i bardzo interesujące monografje, dotyczące poszczególnych gałęzi przemysłu metalowego, mianowicie: hutnictwa żelaznego, odlewnictwa, przemysłu obrabiarskiego, przemysłu narzędziowego, przemysłu lokomotywowego, przemysłu drutu i gwoździ, przemysłu rowerowego oraz przemysłu opakowań blaszanych. Ponadto — ogłoszone są interesujące prace, dotyczące rentowności, eksportu i importu w zakresie przemysłu metalowego, tudzież działalności zmierzającej ku zwalczaniu nieszczęśliwych wypadków w przemyśle metalowym.

Ogłoszone zostało sprawozdanie Unji Polskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego za r. 1935. Sprawozdanie to — obok ogólnych uwag dotyczących światowej i polskiej sytuacji gospodarczej — podaje też interesujące zestawienia dotyczące produkcji górniczo-hutniczej. Podajemy niektóre ciekawsze liczby, które interesują bezpośrednio przemysł chemiczny.

Wydobycie węgla kamiennego w Polsce spadło w r. 1935 w porównaniu do lat poprzednich i wynosiło:

w r. 1929 — 46.236 tysięcy tonn
w r. 1934 — 29.266 „ „
w r. 1935 — 28.540 „ „

Wzrosło natomiast — w porównaniu do lat poprzedzających — spożycie węgla wewnątrz kraju z 15.300 tys. tonn w r. 1933 i 15.800 tys. tonn w r. 1934 do 16.900 tys. tonn w r. 1935; w konsekwencji — spadł eksport do 9.200 tys. tonn. Dominującą rolę w wydobyciu gra oczywiście zagłębie śląskie, a udział poszczególnych zagłębi w wydobyciu kształtuje się w przybliżeniu w ten sposób, że na Śląsk przypada 74%, na zagłębie dąbrowskie — 19%, na zagłębie krakowskie — 7%. Według danych sprawozdania, przemysł chemiczny odebrał węgla:

w r. 1929 — 618.400 tys. tonn
w r. 1934 — 356.100 „ „
w r. 1935 — 391.000 „ „

czyli, prawie o 10% więcej, niż w r. 1934, ale jeszcze o 30% mniej, niż w r. 1929.

Produkcja koksu wyniosła:

w r. 1929 — 176,2 tys. ton
w r. 1934 — 120,4 „ „
w r. 1935 — 124,7 „ „

Produkcja cynku w r. 1935 wyniosła prawie 85,000 tys. tonn, stanowiąc prawie 6,4% produkcji światowej; utrzymała się na poziomie r. 1933, ale spadła w porównaniu z r. 1934. Wytwórczość ołowiu i jego związków przedstawiała się jak następuje:

	1934	1935
Ołów surowy	10.350 tonn	18.819 tonn
Minja i glejta	1.622 tonn	2.391 tonn

obie liczby wskazują wzrost produkcji — w ołowiu o 80%, w minji i glejcie — prawie o 50%.

Sprawozdanie Unji stanowi bardzo interesujący materjał dla oceny sytuacji kluczowego przemysłu surowcowego w Polsce. Opracowane jest w sposób bardzo przejrzysty, obejmuje długi szereg zestawień, tablic i wykresów, ułatwiających w dużym stopniu lekturę monografii. Zasługuje na szczególną uwagę wszystkich, którzy zajmują się polskimi zagadnieniami gospodarczo-przemysłowymi.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i dewizowych (Informator Eksportowy Nr. 27).

Bułgarja. Ogłoszona została ustawa zmieniająca i uzupełniająca kilkaset pozycji taryfy celnej.

Ekwador. Przepisy wykonawcze do ustawy o kontroli dewizowej przewidują, że przywóz do Ekwadoru począwszy od dn. 1 września b r. uzależniony jest od pozwolenia Komisji Dewizowej. Przy udzielaniu pozwoleń wymagane jest złoże-

nie kaucji w wysokości 25% wartości zamówienia.

Łotwa. Na podstawie zarządzeń Min. Finansów Komisja Dewizowa ma regulować przywóz towarów w granicach rozporządzalnej kwoty dewiz ustalonej przez Min. Finansów. Obrót rozrachunkowy nie jest wliczany do ustalonej w ten sposób kwoty dewiz

Ogłoszone zostały w numerze 27 „Informatora Eksportowego" następujące raporty konsularne: Możliwości zbytu towarów polskich w Tunisie, Obroty towarowe polsko-holenderskie i Wymiana towarowa Łotwy z zagranicą i z Polską.

Związek Izb Przemysłowo-Handlowych przystąpił na drodze ankiety do rejestracji zamrożonych w Niemczech należności z tytułu dostaw towarowych, dokonanych przez polskich eksporterów poza clearingiem polsko-niemieckim, prowadzonym przez Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego. Wobec obaw że w ankiecie mógł być pominięty szereg przedsiębiorstw chemicznych podajemy poniżej treść zapytań ankiety i zaznaczamy, że odpowiedzi należy kierować bezpośrednio do Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, Warszawa, Wiejska 10.

1) Nazwa i adres przedsiębiorstwa posiadającego zamrożone należności.

2) Suma zamrożonej należności na dzień 30 września 1936 r. i waluta (marki, dolary, franki i t. p.).

3) Data zawarcia tranzakcji i rodzaj towaru.

4) Data dostarczenia towaru i umówiony termin zapłaty.

5) Nazwa i adres dłużnika (odbiorcy towaru) wraz z podaniem, czy należność znajduje się obecnie u dłużnika, czy też została wpłacona do banku, adwokata i t. p. (dokładna nazwa i adres).

Ostateczny termin zgłoszeń należności zamrożonych upływa dnia 5 października b. r., przyczem zgłoszeniu podlegają wyłącznie należności niesporne — t. j. takie, które są uznane bez zastrzeżeń dłużnika niemieckiego.

KRONIKA

XVI Kongres Chemji Przemysłowej, który miał się odbyć w Barcelonie w październiku r. b. został odwołany. Najbliższy Kongres Chemji Przemysłowej został wyznaczony na r. 1937 do Paryża — z okazji Międzynarodowej Wystawy Sztuki i Techniki.

W dniach pomiędzy 8 a 12 czerwca 1936 odbył się XII Międzynarodowy Kongres Acetylenu i Spawania w Londynie. Wielki rozwój spawalnictwa spowodował liczny udział w Kongresie, w którym uczestniczyła dość liczna delegacja z Polski. Jednocześnie z Kongresem — odbyła się wystawa, ilustrująca postępy w najrozmaitszych dziedzinach spawania.

Kongres zdecydował odznaczyć medalami najlepsze prace, przedstawione w toku obrad. Pierwszy — złoty medal przypadł badaczowi francuskiemu, p. R. Meslier. Natomiast — drugi, srebrny medal został przyznany p. p. inż. P. Tułaczowi i dyr. F. Gollingowi za pracę p. t. „Wyniki badań laboratoryjnych i zastosowania praktycznego złącza szynowego polskiej konstrukcji".

To wysokie odznaczenie dla polskich konstruktorów jest dowodem uznania, jakie znalazły na terenie międzynarodowym nasze wysiłki nad rozwiązaniem jednego z najtrudniejszych zagadnień spawalnictwa.

Urządzony z inicjatywy Komisji Bezpieczeństwa Pracy przy Polskim Związku Przemysłowców Metalowych cykl wykładów, poświęconych zagadnieniom walki z wypadkami przy pracy, odbędzie się w dn. 14 — 18 października r. b.

Wykłady odbywać się będą w sali Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie (Tamka 1); zapisy przyjmuje Polski Związek Przemysłowców Metalowych w Warszawie (Marszałkowska 140).

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 68 z dn. 10 września r. b. ogłoszone zostało pod poz. 493 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 26 sierpnia 1936 o oznaczaniu pochodzenia niektórych kategorii towarów w wewnętrznym handlu detalicznym.

Rozporządzenie to uchyla dawniejsze przepisy w powyższym zakresie, obowiązujące od r. 1928 i stanowi, że szereg artykułów należy oznaczać w sposób, wskazujący firmę przedsiębiorstwa, jego siedzibę główną oraz miejsce fabrykacji towarów, jeżeli nie jest ona dokonywana w miejscu siedziby głównej.

Spośród artykułów, wytwarzanych przez przemysł chemiczny, obowiązkowi oznaczania pochodzenia podlegają następujące:

Wyroby toaletowe, środki kosmetyczne, wyroby perfumeryjne,

Mydła,

Wody mineralne naturalne i sztuczne,

Wyroby pyrotechniczne.

Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 11 grudnia r. b.

W Dz. Ust. Nr. 69 z dn. 15 września r. b. ogłoszone zostało pod poz. 496 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 września 1936 w sprawie wprowadzenia w życie układu dodatkowego do konwencji handlowej polsko-austriackiej.

W Dz. Ust. Nr. 72 z dn. 24 września r. b. ogłoszone zostało pod poz. 520 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 25 sierpia 1936 r. w sprawie uzupełnienia Rozporządzenia o zniżkach celnych.

Zgodnie z przepisami tego Rozporządzenia wprowadzona została zniżka 60%-owa na oleje fuzlowe, sprowadzane za zezwoleniem Min. Skarbu do celów przemysłowych.

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 25 z dn. 21 września r. b. ogłoszony został pod poz. 764 okólnik Min. Skarbu z dn. 18 września 1936 w sprawie kontroli obrotu towarowego polsko-włoskiego.

Okólnik ten zawiera przepisy w zakresie świadectw rozrachunkowych w obrocie towarowym polsko-włoskim.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.
Ałun chromowy	0.70
Ałun krystaliczny	0.55
Antychlor krystaliczny	0.45
Biel cynkowa	0.60
Biel ołowiana	1.55
Boraks krystal.	0.90
Cerezyna biała II gat.	1.80
Cerezyna żółta	1.65
Chlorek magnezu	0.28
Chlorek baru	0.65
Chlorek wapna	0.38
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.50
Dwuchromian sodu	1.20
Degras orygin. Stadlera	1.35
Dekstryna biała	0.60
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	6.50
* Formalina 40%	1.88
Fosforan sodowy 3^1 zasadowy	0.90
Fenol krystal.	3.10
Fluorek sodu	2.20
Glukoza nieskażona	0.60
Kaolina	0.15
Kreda zwykła szlamowana	0.10
Kalafonja amerykańska „Hercules“ N. jasna	0.88
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.35
Kwas mlekowy 50%	1.50
Kwas mlekowy 80%	2.60
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—
* Kwas fosforowy techniczny	2.20
Kremotartar	2.25
Kwas cytrynowy	4.65
* Kwas solny techn.	0.15
Kwas winowy kryst.	5.25
Litopon 30%	0.72
Minja ołowiana prawie chem. czysta	1.26
Minja żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.—
Nadmanganian potasu	3.50
Naftalin	0.60
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy	1.80
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.40
Oropon (bejca dla skór)	1.50
Octan sodu	1.—
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	4.25
Parafina w taflach	1.15
Perhydrol 30%	3.20
Siarka	0.34
Siarczan glinu	0.23
Siarczan żelaza	0.18
Sól szczawikowa	1.42
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.20
Sadze angielskie	1.30
Tłuszcz z wełny jasny	0.90
Tłuszcz z wełny ciemny	0.60

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 1 kg loco skład Warszawa wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką, rozumieją się bez opakowania.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI — Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.